

Sergei Kornilov
Kool 21. sajandil; MTÜ Kool 21. sajandil
Sõle 40
10317 Tallinn
Harjumaa

8.11.2022 nr 9.5-2.2/22-
23/3/54

**Riikliku järelevalve õiendi kinnitamine koolis Kool 21.
sajandil**

Austatud MTÜ Kool 21. sajandil juhatus
Austatud Kool 21. sajandil direktor Sergei Kornilov

Erakooliseaduse § 23 lõike 1, korrakaitseaduse § 1 lõike 3, põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 84 lõigete 1 ja 3 ning haridus- ja teadusministri 24. mai 2022 käskkirja nr 155 „Volituse andmine riikliku ja haldusjärelevalve teostamiseks, tegevuslubade andmiseks ning huvihariduse õppekavade registreerimiseks Eesti hariduse infosüsteemis“ punkti 4 alusel:

1. Kinnitan Kool 21. sajandil riikliku järelevalve õiendi (lisatud).
2. Kooli pidajal MTÜ Kool 21. sajandil palume esitada õiendis tehtud ettekirjutuste täitmise kohta Haridus- ja Teadusministeeriumile kirjalik aruanne ettekirjutuste täitmist tõendavate dokumentidega hiljemalt viie tööpäeva jooksul pärast ettekirjutuse tähtaega.
3. Käesolevat korraldust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades kaebuse Tartu Halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Lugupidamisega
(allkirjastatud digitaalselt)
Ave Visor
peaekspert

Lisa
KINNITATUD
Haridus- ja Teadusministeeriumi
õiguspoliitika osakonna
järelevalve valdkonna peaeksperti korraldusega
„Kool 21. sajandil riikliku järelevalve õiendi kinnitamine“

ÕIEND

RIIKLIKU JÄRELEVALVE TEOSTAMISE KOHTA KOOLIS KOOL 21. SAJANDIL

SISSEJUHATUS

1. Kool 21. sajandil (edaspidi *kool*) on MTÜ Kool 21. sajandil (edaspidi *pidaja*) hallatav haridusasutus aadressil Sõle 40, 10317 Tallinn, Harjumaa.
2. Riiklikku järelevalvet teostati koolis Haridus- ja Teadusministeeriumi õiguspoliitika osakonna järelevalve valdkonna peaeksperti 29.07.2022 korralduse nr 9.5-2.2/22-23/3/3 „Riikliku järelevalve algatamine koolis Kool 21. sajandil“ alusel.
3. Järelevalvet eesti keele ja eestikeelse õppe korraldamise ning õppe- ja kasvatusala töötajatega sõlmitud töölepingute üle teostasid Haridus- ja Teadusministeeriumi õiguspoliitika osakonna järelevalve valdkonna peaekspert Ave Visor, õiguspoliitika osakonna õigusnõunik Kristel Siimula-Saar, ekspertina oli kaasatud Tallinna Ülikooli praktilise eesti keele lektor Ingrid Krall.
4. Järelevalves oli vaatluse all, kuidas koolis tagatakse eesti keele ja eestikeelse õppe korraldus ning kas see võimaldab põhikooli lõpetajatel jätkata õpinguid eesti õppekeelega õppeasutuses; missuguseid meetodikaid ja õppematerjale kasutatakse eesti keele õpetamisel; kas eesti keele õpetajad on läbinud teises keeles õpetamise koolituse; kas õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon ja eesti keele oskuse tase vastavad nõuetele. Lisaks kontrolliti, kas õppe- ja kasvatusala töötajate töölepingutes sätestatu vastab hariduse valdkonna õigusaktide nõuetele.
5. Järelevalve algas 19.09.2022.
6. Järelevalves vesteldi eesti keele õppe korraldusest kooli direktori, kooli pidaja, õppealajuhataja, eesti keele õpetajate, aineõpetajaga, kes annab eesti keeles informaatikat, 9. klassi õpilaste esindajatega, tutvuti vaadeldava valdkonna dokumentatsiooni ja õppekeskkonnaga, võrreldi õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni tõendavaid dokumente, töösuhte aluseks olevaid lepinguid, klassipäevikutesse tehtud sissekandeid ja Eesti hariduse infosüsteemis (edaspidi *EHIS*) tehtud sissekandeid.

KOKKUVÕTE

Kool on Tallinna linnas tegutsev erakool, Seisuga 19.09.2022 õppis koolis 120 õpilast, neist üks õppis I, 9 õppis II ja 25 III kooliastmes ning 85 gümnaasiumis.

Kooli õppekava ei ole kooskõlas kehtestatud nõuetega, sest üldpädevuste kirjeldused puuduvad õppekava üldosas ja ainekavades, nt digipädevus, ning ainekavad vajavad täpsustamist. Eesti keel teise keelena tunnid toimuvad alates 1. klassist. Eestikeelset aineõpetust kooli õppekava põhikooliastmes ette ei näe. Järelevalves selgus, et tegelikult õpetatakse II ja III kooliastmes

eesti keeles muusikat ja informaatikat. Seega ei ole kooli tegelik õppekorraldus õppekavas sätestatuga kooskõlas.

Kool on koostanud sisehindamise aruande perioodi 2019–2022 kohta. Õppeasutuse eesti keele teise keelena lõpueksami tulemused on madalamad riigi keskmisest tulemusest, samuti on madalamad B1-keeletaseme saavutanute näitajad. Ka sisehindamise aruandes on toodud välja, et riiklikud tulemusnäitajad eesti keele ja matemaatika õpetamise valdkonnas on riigi keskmistest tulemustest madalamad. Tulemusi analüüsitud ja parendustegevusi kavandatud ei ole, samuti ei ole olukorra parandamiseks tegevusi läbi viidud. Ka kooli 2022/2023. õppeaasta üldtööplaanis ei ole sõnastatud eesmärgi ega konkreetseid tegevusi olukorra parandamiseks.

Järelevalves selgus, et põhikooli lõpetajate keeleoskus ei ole piisav, et jätkata järgmisel kooliastmel õpinguid eesti keeles raskusteta.

Kooli 15 õppe- ja kasvatusala töötajast puudub ametikohale kehtestatud nõuetele vastav kvalifikatsioon kahel ja ametikoha nõuetele vastav keeleoskustase üheksal töötajal. Seega on 15 õppe- ja kasvatusala töötajast nõutav kvalifikatsioon 13 (87%) töötajal. Eesti keele tunde viivad läbi kaks C1 tasemel eesti keelt oskavat õpetajat, kelle kvalifikatsioon vastab kehtestatud nõuetele. Keeleamet on sunniraha nõutavale riigikeeleoskusele mittevastavuse määranud kahele õpetajale. Perioodil 2017–2021 on eesti keelt õppinud keelekursustel üks õpetaja. Teises keeles õpetamise metoodikakursusel on perioodil 2017–2022 osalenud üks õpetaja. Käesoleval õppeaastal õpib eesti keelt keelekursustel üks õpetaja.

OLUKORRA KIRJELDUS

Kool on Tallinna linnas tegutsev erakool, mis korraldab õpet I–III kooliastmes ja gümnaasiumiastmes. Seisuga 19.09.2022 õppis koolis EHISe ja kohapeal kontrollitud andmetel 120 õpilast, neist I kooliastmes üks, II kooliastmes 9, III kooliastmes 25 ja gümnaasiumiastmes 85. Koolis töötas 15 õppe- ja kasvatusala töötajat.

1. Õppekava vastavus nõuetele

Järelevalves oli vaatluse all eesti keele õppega seonduv, kuid kuna kooli õppekava on tervikdokument, mis on koolis õpingute aluseks ja milles eelkõige tuuakse välja kooli eripärast tulenevad valikud riiklike õppekavade raames, oli õppekava järelevalves vaatluse all tervikuna. Eesti keele õppe muust õppest eraldiseisvana käsitlemine oleks käesolevas kontekstis kunstlik, sest ei ole eeldust, et see peaks toimuma isoleerituna vaid eesti keele tundides.

Kooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokumendiks on õppekava. Erakooliseaduse¹ (edaspidi *EraKS*) kohaselt kinnitab ja teeb muudatusi erakooli õppekavas pidaja.

Kooli õppekava on kinnitanud kooli pidaja². Õppekavale on andnud arvamuse kooli nõukogu³ ja õppenõukogu⁴, kuid arvamust ei olnud andnud õpilasesindus. Õppekava on muudetud kolm korda. Esimene kord⁵ kinnitati õppekava muudatused 21.12.2017, mis jõustusid 01.01.2018. Muudatustele olid andnud arvamuse õppenõukogu⁶ ja õpilasesindus⁷. Kooli nõukogu ei olnud õppekava muudatuste osas arvamust avaldanud. Õppekavas muudeti põhikooli kehalise kasvatuse ainekava.

¹ EraKS, § 11 lg 2.

² Kooli pidaja juhatus 29.08.2017 koosoleku otsus (numbrita).

³ Kooli nõukogu 29.08.2017 koosoleku protokoll nr 5-2017.

⁴ Õppenõukogu 15.05.2017 koosoleku protokoll nr 4.

⁵ Kooli pidaja juhatus 21.12.2017 koosoleku otsus (numbrita)

⁶ Õppenõukogu 20.12.2017 koosoleku protokoll nr 13.

⁷ Õpilasesinduse 20.12.2017 koosoleku protokoll nr 3-2017.

Teist korda muudeti⁸ õppekava sama õppeaasta keskel 27.03.2018. Muudatustele olid andnud arvamuse õppenõukogu⁹, kooli nõukogu¹⁰ ja õpilaste nõukogu¹¹.

Viimati on kooli õppekava muudetud erakooli pidaja otsusega¹² septembris, õppekava muudatuste kohta olid arvamust avaldanud õppenõukogu¹³, kooli nõukogu¹⁴ ja õpilasesindus¹⁵. Sisuline arutelu õppekava muudatuste kohta õppenõukogu ja kooli nõukogu protokollides ei kajastu, õppenõukogu protokollis puudusid sõnavõtjate nimed ja sõnavõtu lühike sisu. Kooli pidaja otsuses¹⁶ ei ole lahti kirjutatud, mida täpselt õppekavas muudeti.

Õppekava üldosa ei ole kooskõlas EraKSis¹⁷ ja põhikooli riiklikus õppekavas¹⁸ (edaspidi *PRÕK*) ning gümnaasiumi riiklikus õppekavas¹⁹ (edaspidi *GRÕK*) sätestatuga, kuna ei ole kirjeldatud, kuidas tagatakse õpilaste digipädevus²⁰. Muus osas on õppekava õigusaktidega kooskõlas.

Ainekavades esinevad järgmised vastuolud ja puudused:

- 1) Ainekavad ei ole kooskõlas õppekava üldosaga, kuna matemaatika ainekavas, ei ole kirjeldatud digipädevust²¹.
- 2) Loodusainete valdkonna ainekavades puuduvad kooliastmete õppe- ja kasvatusesmärgid²².

Õppekava vajab täiendamist ja täpsustamist:

- 1) Õppekavas esineb kordusi ja kooli tegelikku õppekorraldust on vähe kirjeldatud.
- 2) Õppekavast ei selgu, millised õppeainete tunnid ja millistes klassides toimuvad eesti keeles.
- 3) Muusika ainekavas vajab täpsustamist II kooliastme muusika kuulamise temaatika (lk 28). Rahvaste muusika käsitlemisel on võimalik teha valikuid, st ei pea käsitlema kõigi nimetatud riikide muusikat.
- 4) Õppekava üldosale ei ole koostatud sisukorda ja see teeb õppekavast vajalike regulatsioonide leidmise raskeks.

Õppekavas on märgitud, et õpetuses ning kasvatuses pööratakse erilist tähelepanu eesti keele õppele, kuna tulenevalt riiklikest õppekavadest²³ seisab eesti kool eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimise ja arengu eest²⁴. Põhikoolis on õppekeelteks eesti ja vene keel²⁵.

Järelevalves selgus, et kooli õppekava²⁶ kohaselt õpetatakse koolis eesti keelt teise keelena, mistõttu tulenevalt riiklikust õppekavast B-võõrkeelt ei õpetata. Eesti keel teise keelena tundide

⁸ Kooli juhatuse 27.03.2018 koosoleku otsus (numbrita).

⁹ Õppenõukogu 15.03.2018 koosoleku protokoll nr 15.

¹⁰ Kooli nõukogu 27.03.2018 koosoleku protokoll nr 1-2018.

¹¹ Õpilaste nõukogu 15.03.2018 koosoleku protokoll nr 1-2018.

¹² Kooli pidaja juhatuse 14.09.2022 otsus nr 2-2022.

¹³ Kooli õppenõukogu 24.08.2022 koosoleku protokoll nr 1.

¹⁴ Kooli nõukogu 14.09.2022 koosoleku protokoll nr 2-2022.

¹⁵ Õpilaste nõukogu 11.10.2021 koosoleku protokoll nr 1; õpilaste nõukogu 12.09.2022 koosoleku protokoll nr 1.

¹⁶ Kooli pidaja juhatuse 14.09.2022 otsus 2-2022.

¹⁷ EraKS, § 11 lg 1.

¹⁸ Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrus nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“.

¹⁹ Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrus nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“.

²⁰ PRÕK, § 4 lg 2.

²¹ EraKS, § 11 lg 4; Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrus nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“, § 4 lg 4 ja lisa 3; Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrus nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“, § 4 lg 5.

²² EraKS, § 11 lg 4 p 3; Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrus nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“, § 4 lg 7, § 24 lg 7; Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrus nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“, § 4 lg 5 ja lisa 4.

²³ PRÕK, § 3 lg 7, GRÕK, § 3 lg 5.

²⁴ Õppekava p 2.1.

²⁵ Õppekava p 3.4.

²⁶ Õppekava p 3.3.

arv oli kooskõlas õppekavas kehtestatud tunnijaotusplaanis kehtestatuga. Eesti keelt teise keelena õpetati II ja III kooliastmes 12 tundi nädalas. Koolis õpetatakse täiendavalt eesti keeles ka muusikat ja informaatikat, mida õppekavas ei ole sätestatud. Õppekavas kehtestatu ja tegelikult eesti keeles antavate ainetundide arv ei olnud kooskõlas.

Kooli juhtkonna, õpetajate ja õpilaste kinnitusel õpetatakse eesti keeles ka kehalist kasvatust, kunsti ja tööõpetust, kuid klassipäevikute sissekanded kunsti ja tööõpetuse toimumist eestikeelsena ei kinnitanud. Lisaks puudusid klassipäevikust kehalise kasvatus õppetundide sissekanded alates 15.09.2022 (kontrollitud 19.10.2022).

Õppekava erinevates osades ei ole hindamise korraldus omavahel kooskõlas. Näiteks sätestab õppekava üks punkt²⁷, et koolis kasutatakse viiepallist hindedüsteemi. Õppekava järgmise sätte²⁸ pealkirjaks on „Kirjeldavate sõnaliste hinnangute kasutamine põhikooli I ja II kooliastmes“. Selle punkti sisus on aga kirjeldatud kirjeldavate sõnaliste hinnangute andmist ainult 1. klassis. Seega kirjeldav hindamine puudutab õppekava kohaselt vaid 1. klassi, mitte kogu I ja II kooliastet. Klassipäevikutest selgus, et II ja III kooliastmes ning gümnaasiumiosas kasutatakse viiepallist hindedüsteemi. I kooliastmes õppis üks õpilane ja tema õpitulemused klassipäevikus seisuga 19.10.2022 ei kajastunud.

Õppealajuhataja sõnul on õppenõukogus olnud arutelu, et ka teistes klassides võiks kaaluda kirjeldavale hindamisele üleminekut. Direktor lisas, et kirjeldavale hindamisele ülemineku takistuseks on asjaolu, et õpetajad ei ole valmis koostama klassipäevikutes sõnalisi hinnanguid eesti keeles.

Kooli õppekavas²⁹ on märgitud, et kool ei ole teinud erisusi riiklikus õppekavas sätestatud õppeainete nimistus ja õppemahtudes ning vaba tunnimahu kasutamiseks õpetatakse täiendavalt inglise keelt.

Järelevalves selgus, et tegelikult ei ole inglise keele õppetundide arvu täiendavalt suurendatud ning valikainena õpetatakse alates käesolevast õppeaastast 4.–8. klassini informaatikat. Kooli õppekava tunnijaotusplaanis puudub õppeaine nimega informaatika, samuti puudub nimetatud õppeaine kooli ainekavas. Seega ei ole kooli õppekava ja kooli tegelik õppekorraldus omavahel kooskõlas.

Direktor on oma käskkirjaga³⁰ kehtestanud digipädevuste tõstmise jaoks 4., 6. ja 8. klassile arvutiõpetuse kui aineringi, mis on kajastatud tunniplaanis ja klassipäevikutes ainetunnina.

PGSi³¹ kohaselt peab kool avalikustama õppekava oma veebilehel. Järelevalve ajal (kontrollitud 13.10.2022) ei olnud kehtiv õppekava kooli veebilehel avalikustatud.

1.1. Ettepanekud direktorile

1.1.1. Vormistada õppekava struktureerituna ja koostada sisukord, et lihtsustada õppekavast otsitava leidmist.

1.1.2. Tuua õppekavas välja, millistes klassides ja millised tunnid toimuvad eesti keeles, et eesti keele õpe ja keele praktiline kasutamine oleks tagatud süsteemselt ja läbipaistvalt ning kaitstud oleks õpilaste õiguskindlus selles osas, milliste ainete õpetamine toimub eesti keeles.

²⁷ Õppekava p 10.5.

²⁸ Õppekava p 10.6.

²⁹ Õppekava p 4.1.

³⁰ Direktori 01.09.2022 käskkiri 4-1-5.

³¹ PGS, § 69 lg 1.

- 1.1.3.** Täpsustada õppekavas põhikooli hindamise korralduse punkti 10.6 pealkirja „Kirjeldavate sõnaliste hinnangute kasutamise põhikooli I ja II kooliastmes“. Pealkiri peab kajastama koolis rakendatavat süsteemi ja vastava punkti tegelikku sisu. Koolis kasutatakse kirjeldavat hindamist kehtiva õppekava kohaselt ainult 1. klassis.
- 1.1.4.** Kajastada protokollides kooli organites toimuvad arutelud ning ettepanekud kooli alusdokumentide ning oluliste põhimõtete kohta. See aitab säilitada kokkulepete taga olevaid tõlgendusi ja selgitusi, samuti võimaldab see kooli tegevuse edasisel planeerimisel toimunud aruteludega arvestada.
- 1.1.5.** Kooli õppekava muutmisel kajastada muudatused nii pidaja otsuses, õpilaste nõukogu, õppenõukogu kui kooli nõukogu protokollides, et oleks selge, mida on muudetud. Dokumendist uue versiooni kinnitamisel terviktekstina tunnistada eelnev versioon kehtetuks: see looks õiguselguse, milline dokument on kehtiv.

1.2. Ettekirjutused pidajale

- 1.2.1.** Tagada kooli õppekavas digipädevuse kirjeldamine lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riikliku õppekava“ §-s 4 lõigetes 2 ja 4 punktis 8 kehtestatust ja vastavalt käesoleva õiendi punktis 1 toodud selgitustele. Täitmise tähtaeg: 01.02.2023.
- 1.2.2.** Tagada loodusainete valdkonna ainekavade kooskõla erakooliseaduse § 11 lõike 4 punktiga 3, Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 24 lõikega 7, Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ § 4 lõikega 5 ja vastavalt käesoleva õiendi punktis 1 toodud selgitustele, kirjeldades valdkonnakavades kooliastmete õppe- ja kasvatuseesmärgid. Täitmise tähtaeg: 01.02.2023.
- 1.2.3.** Tagada kooli õppekorralduses õppekava tunnijaotusplaani ning õpilaste hindamise regulatsiooni järgimine või muuta kooli õppekava viisil, et see oleks kooskõlas tegeliku praktikaga lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 17 lõikest 1 ja vastavalt käesoleva õiendi punktis 1 toodud selgitustele. Täitmise tähtaeg: 01.02.2023.
- 1.2.4.** Tagada õppenõukogu protokollide vormistamisel kooskõla haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määruse nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“ § 5 lõike 8 punktiga 6, esitades protokollis sõnavõtjate nimed ja sõnavõtu lühikese sisu. Täitmise tähtaeg: alates õiendi teatavakstegemisest, tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 01.01.2023.
- 1.2.5.** Avalikustada kooli õppekava veebilehel, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 69 lõikest 1. Täitmise tähtaeg: alates õiendi teatavakstegemisest; tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 01.02.2023.

2. Õppekorralduse vastavus nõuetele

Kooli õppekava kohaselt³² õpetatakse põhikoolis eesti keeles vaid eesti keelt teise keelena. Õppekavas on I kooliastme tunnijaotusplaanis eesti keelt 1. klassis 2, 2. klassis 2, 3. klassis 2 tundi; II kooliastmes 4. klassis 4, 5. klassis 4, 6. klassis 4 tundi; III kooliastmes 7. klassis 4, 8. klassis 4, 9. klassis 4 tundi nädalas, mis on kooskõlas õigusaktidega.

2022/2023. õppeaasta tunniplaanis on eesti keele tundide arv klassiti kooskõlas õppekavas kehtestatud tunnijaotusplaaniga.

Kooli õppekavas³³ on märgitud, et kui põhikoolis on kahe või kolme klassi õpilaste arv kokku 16 või alla selle, moodustatakse nendest õpilastest kooli pidaja otsusel liitklass. Järelevalves

³² Õppekava, p 4.1.

³³ Õppekava, p 16.

selgus, et liitklassi moodustavad 4.–6. klass (kokku 9 õpilast) ja 7.–8. klass (kokku 18 õpilast)³⁴.

Vaadeldud õppetundides selgus, et liitklassides õppivate õpilaste keeletase on väga erinev ning õppekorraldus, kus need õpilased koos õpivad ei toeta praegusel kujul õpilaste eestikeelset aineõpetust. Samuti tõid õpetajad, juhtkond ja õpilased vestlustel välja, et uusi õpilasi tuleb klassidesse juurde ka aasta keskel ning õpilaste keeleoskustase on väga erinev. Sellises olukorras peaks kool pakkuma õpilastele individuaalset tuge, et tagada kõigile võimalus enda võimetele vastavalt eesti keelt õppida.

EHISE andmetel õppis koduõppel kaks õpilast, üks 7. ja üks 8. klassist.

Haridus- ja teadusministri määruse³⁵ järgi on vanema taotlusel koduõppe rakendamine lubatud, kui vanem esitab kooli direktorile kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis taotluse hiljemalt 20. augustiks, kui koduõpet soovitakse rakendada alates õppeaasta algusest, ning hiljemalt 20. detsembriks, kui koduõpet soovitakse rakendada alates II poolaasta algusest. Taotluses tuleb näidata vanema soovil koduõppele viimise põhjused ja andmed isiku kohta, kes hakkab last õpetama. Õpilasele vanema taotlusel koduõppe rakendamise otsus tehakse üldjuhul õppeaasta või poolaasta alguses. Otsuse vanema taotlusel koduõppe rakendamise kohta peab tegema kooli õppenõukogu.

Järelevalves selgus, et tegelikult õppisid koduõppel üks 1. klassi ja üks 7. klassi õpilane. Esimese klassi õpilane ei olnud EHISEs märgitud koduõppele. Koduõppe rakendamise osas õppenõukogu otsus puudus. Järelevalves esitas direktor käskkirja³⁶, kus oli märges, et 1. klassi õpilasele rakendatakse koduõpet tähtajaga 08.09.–30.10.2022. Õpilasele on koostatud individuaalne õppekava ja avatud õpilase individuaalse arengu jälgimise kaart.

Seega ei olnud EHISE³⁷ andmed kooskõlas tegeliku koduõppe korraldusega.

Kool peab tagama õpilase koolis viibimise ajal tema tervise kaitse ja koostama tervisekaitse-eeskirjade ja -normide kohase päevakava³⁸. Sotsiaalministri määruse³⁹ kohaselt on tunniplaan päevakava osa ja koostatakse lähtuvalt riiklikes õppekavades sätestatud õpilase nädalakoormusest, riikliku õppekava alusel koostatud kooli õppekavast, õppeainete raskusest ning eeldatavatest õpitulemustest.

Järelevalves esitati direktori käskkiri⁴⁰, millega oli kinnitatud päevakava, kuid mille lisana ei olnud kinnitatud tunniplaani.

Järelevalves esitatud 2022/2023. õppeaasta tunniplaan ei ole kooskõlas kooli õppekavas⁴¹ esitatud tunnijaotusplaani. Tunniplaani järgi on 4. klassis 27 tundi, tunnijaotusplaanis on sätestatud 25; 5. klassis on 29 tundi, tunnijaotusplaanis on sätestatud 28; 6. klassis on 32 tundi, tunnijaotusplaanis on sätestatud 30; 7. klassis on 31 tundi, tunnijaotusplaanis on sätestatud 30; 8. klassis on 35 tundi, tunnijaotusplaanis on sätestatud 32 ja 9. klassis on 33 tundi, tunnijaotusplaanis on sätestatud 32. Tunniplaanis kajastub 4.–12. klassis klassijuhatajatund

³⁴ Kooli pidaja 01.09.2022 otsus 1-2022.

³⁵ Haridus- ja teadusministri 28.02.2018. a määrus nr 6 „Koduõppe ja haiglaõppe tingimused ja kord“, § 5 lg-d 1–4.

³⁶ Direktori 08.09.2022 käskkiri nr 2-8-3.

³⁷ Vabariigi Valitsuse 05.08.2004. a määrus nr 265 „Eesti hariduse infosüsteemi asutamine ja põhimäärus“, § 26 lg 2 p 17.

³⁸ EraKS, § 13 lg 4.

³⁹ Sotsiaalministri 27.03.2001. a määrus nr 36 „Tervisekaitse-eeskirjad kooli päevakavale ja õppekorraldusele“, § 10 lg 1.

⁴⁰ Direktori 01.09.2022 käskkiri nr 4-1-2.

⁴¹ Õppekava, p. 4.1.

ning 4.–8. klassis informaatika. Seega ei ole tunniplaan kooskõlas tunnijaotusplaaniga.

Direktor on kehtestanud⁴² digipädevuste tõstmise jaoks 4., 6. ja 8. klassile arvutiõpetuse kui aineriingi, mis on kajastatud tunniplaanis. Samuti on kehtestatud⁴³ 4.–12. klassile klassijuhataja tund, mis on tunniplaanis ning mis on määratletud kui vaba aja tund. Kooli õpperkava kohaselt peaks koolis valikaine vaba aine ressursi kasutatama inglise keele õppeks, kuid tegelikult kasutatakse informaatika ning klassijuhatajatunniks.

Kooli päevakava⁴⁴ peab kajastama õppetegevuste ning kooli õppekava toetavate õppekavaväliste tegevuste, nagu pikapäevarühmas, ringides ja stuudiotest korraldatavate tegevuste järjestust ja ajalist kestust. Kooli direktori poolt kehtestatud päevakavas ei sisaldanud informatsiooni informaatika ning klassijuhatajatunni läbiviimist.

Eeltoodust selgus, et tunniplaan ei ole kooskõlas tunnijaotusplaaniga ning kõikide klasside õppetundide nädalakoormus ületab lubatud⁴⁵ suuremat nädalakoormust.

Ärakuulamisel kinnitas kooli pidaja⁴⁶, et eksimused on tekkinud seoses kooli juhtkonna vahetusega, sh õppekava osaks olevas tunnijaotusplaanis.

Klassipäevikute vaatlusel selgus, et klassipäevikud on avatud kõikidele klassidele eraldi. Määruse⁴⁷ kohaselt on liitklassil üks klassipäevik. Klassipäevik puudus 1. klassil, kuigi kooli õpilaste nimekirjas on üks 1. klassis õppiv õpilane, kes on vanema avalduse alusel koduõppel.

Klassipäeviku nõuetekohase täitmise peavad kindlustama direktor ja õppealajuhataja⁴⁸. Määruse⁴⁹ kohaselt kantakse individuaalse õppekava alusel õppiva õpilase ja koduõppel oleva õpilase andmed klassipäeviku õpilaste üldnimekirja vastava märkega. Määruse⁵⁰ kohaselt täidetakse päevikut vastavalt tundide toimumisele ja sissekanded klassipäevikusse tehakse tunni toimumise päeval. Klassipäevikusse märgitakse õppeainete loend, tundide arv õppeaastas, õpilaste nimed, tundide toimumise aeg ja arv ning sisu õppeaineti ning õpilaste hindes⁵¹.

Klassipäevikutest nähtus, et hindamise (hinnete, hinnangute, tagasiside) sagedus on mitmetes õppeainetes ja klassides väga vähene. Näiteks 4.–8. klassi informaatikas, 4.–9. klassi kehalises kasvatuses ei olnud seisuga 19.10.2022 ühtegi hinnet ega hinnangut. Kehalise kasvatuses oli sissekanded teinud direktor, mitte õpetaja, kes oleks pidanud EHISe kohaselt ainet õpetama.

Klassipäevikute vaatlusel selgus, et mitmetes klassides ja õppeainetes pole õppetööd toimunud ettenähtud mahus. Klassipäevikute sissekannete kohaselt seisuga 19.10.2022 oli 4.–6. klassi kehalise kasvatuses viimane sissekanne tehtud 15.09.2022 ja 7.–9. klassis 09.09.2022. Viimane

⁴² Direktori 01.09.2022 käskkiri 4-1-5.

⁴³ Direktori 01.09.2022 käskkiri 4-1-4.

⁴⁴ PGS, § 25 lg 6.

⁴⁵ PGS, § 25 lg 2 p 6, sotsiaalministri 27.03.2001. a määrus nr 36 „Tervisekaitseõudened kooli päevakavale ja õppekorraldusele“, § 10 lg 1.

⁴⁶ Pidaja vastus ärakuulamisel 26.10.2022.

⁴⁷ Haridus- ja Teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 11 lg 5.

⁴⁸ Haridus- ja Teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 11 lg 3.

⁴⁹ Haridus- ja Teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 12 lg 7.

⁵⁰ Haridus- ja Teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 12 lg-d 3 ja 6.

⁵¹ Haridus- ja Teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 11 lg 2.

sissekanne seisuga 19.10.2022 on 4.–6. klassi informaatikas 21.09.2022 ja 7.–8. klassi informaatikas 26.09.2022.

Eeltoodust nähtus, et koolis ei oli klassipäevikute täitmisel lähtunud määruses sätestatud nõuetest. Kui õppetegevus klassipäevikus ei kajastu, ei saa ka kindlustunnet, et see on toimunud.

Järelevalves toimunud vestlustel kinnitas kooli juhtkond, et tunde ära ei jää ja õpetajatele on läbi viidud klassipäevikute täitmise osas koolitus.

Järelevalves vaadeldi nelja eesti keel teise keelena õppetundi: 4.–6. liitklassis, 7.–8. liitklassis, 9. klassis ja 10. klassis. Lisaks vaadeldi 11. klassis eesti keeles õpetatavat muusikatundi ja 7.–8. liitklassis õpetatavat informaatikatundi.

Kõik vaadeldud tunnid olid üldiselt läbi mõeldud ja ette valmistatud. Kõigis tundides andis õpetaja teada tunni teema ja kontrollis, kas õpilastele oli arusaadav, mida nad tegema hakkavad. Samas olid tunnid üsna ühekülgsed: ühes eesti keele tunnis tehti üle 30 minuti rühmatööd, teises tunnis tehti õpiku harjutusi. Tundides, kus kasutati arvutit, läks palju aega veebilehekülje avamise peale, sest osa õpilasi ei saanud sellega hakkama. Kõiki osaoskusi ei arendatud, grammatikateemasid ei käsitletud üldse. Enamasti tegeldi sõnavaraga, kus täpsustavate küsimuste, sõnade ja lausete esitamiseks kasutati tahvlit. Tunni lõpus tegid õpetajad kokkuvõtte ja andsid koduse ülesande. Tunnid ei arendanud koostöö- ega suhtlusoskusi, puudus eesmärgipärane suhtlemine. Vaadeldud tundides domineerisid ühekülgsed tegevused.

Klassiruumid on üldiselt avarad, valgusküllased ja hästi õhutatud. Õpilastel on võimalik istuda eraldi, hajutatult ja vabalt ringi liikuda. Kõigis klassides on tahvel, valgustahvel ja arvuti, kappides ja riulitel on raamatud. Igasugune muu õppe- ja näitlikustav materjal (sõnastikud, tabelid, pildid, sümboolika jm) puudub, v.a üks klass, kus olid seinal tahvli juures eesti tähestik, numbrid, nädalapäevad jm sõnad.

Õpetajad selgitasid, et neil ei ole eraldi eesti keele klasse, iga klass õpib oma klassiruumis ja õpetajad liiguvad ruumist ruumi. Tunni õhkkond oli üldiselt sõbralik, aga töö veidi passiivne, kui nooremad klassid välja arvata. Õpilased ei tahtnud/suutnud eesti keelt kasutada, vaatamata sellele, et õpetajad üldiselt toetasid ja abistasid neid.

Kõik õpetajad püüdsid õpilasi oma energiaga küll kaasa haarata, aga see eriti ei õnnestunud. Seda ei soosinud ka tunni teemad ega õppetegevused, mis olid üldjuhul õpilastele igavad. Õpilased ei võtnud tunnist aktiivselt osa, neil puudus hasart ja omaalgatus. Erandiks oli ühine eesti keele tund 4., 5. ja 6. klassi õpilastele, kus õpilastel olid teema kohta eelnevad teadmised olemas ja nad püüdsid seda välja näidata, lauldes rõõmuga kaasa ja näidates aktiivselt oma sõnavaraoskust.

Kõikide tundide teemad olid igapäevaeluga seotud, aga nt informaatika oli neile igav (mõned poisid surfasid niisama internetis ja mängisid arvutimänge), muusikaterminoloogia ja tekstide sisu oli neile võõras ja ülejõukäiv. Õpetajad oleks saanud neid tunde igapäevaeluga rohkem seostada, tegeledes mitme osaoskusega, rakendades erinevaid õpistrateegiaid ja kasutades tundides erinevaid allikaid. Õpilased peaksid kuulama ja nägema rohkem tasemekohast suulist ja kirjalikku keelekasutust, mis võimaldaks neil oma keelepagasit laiendada.

Tunnid toimusid praktiliselt paralleelselt kahes keeles. Õpetajad üritasid küll kasutada eesti keelt, kuid enamasti kordasid nad sõnu, fraase ja lauseid vene keeles üle, sest õpilased ei saanud muidu aru. Õpilaste keeletase on väga madal, nad tahtsid rääkida vaid vene keeles. Õpilased ei

teadnud elementaarseid sõnu ja veerisid teksti. Kõikide klasside peale leidis vaid mõni õpilane, kes suutis end eesti keeles väljendada. Õpilaste keeleoskus ja eesti keele kasutamine on nõrk, sellise keeleoskusega ei ole võimalik eestikeelses keskkonnas toime tulla.

Vaadeldud tundides rääkisid õpetajad selges eesti keeles ja hääldus oli korrektne.

Õpetajad ja juhtkond nõustasid üldiselt tehtud tähelepanekutega. Vaadeldud tundidele tuginedes saab järeldada, et koolis ei tagata eesti keele õppe korraldust tasemel, mis võimaldaks põhikooli lõpetajatel jätkata raskusteta õpinguid eesti õppekeelega õppeasutustes.

2.1. Ettepanekud direktorile

- 2.1.1. Kaaluda eesti keele õppe korraldust tasemerühmades, et tagada õpilasekeskne lähenemine.
- 2.1.2. Pöörata tähelepanu hindamise/tagasisidestamise sagedusele, nii et õpilaste õpijõudlusest oleks süsteemne ja regulaarne tagasiside nii õpilasele, õpetajale kui lapsevanemale.
- 2.1.3. Analüüsida, kas eesti keele õppes kasutatakse kaasaegseid õppemetoodikaid ja lähenemisi (aktiivõppemeetodid, interaktiivsete vahendite kasutamine jms). Eesti keele tundides kommunikatiivsete keeleõppe meetodite kasutamine motiveerib õppijat keelt rohkem õppima.
- 2.1.4. Mitmekesistada tunde erinevate õppematerjalide ja tegevustega, et muuta tunnid õpilastele atraktiivsemaks.
- 2.1.5. Tagada tundides kõikide keeleliste osaoskuste arendamine, kasutades mitmekesiseid meetoodilisi võtteid, anda igas tunnis õpilastele kätte vajalikud sõnad, väljendid, fraasid ja lausemallid vastavalt teemale, õpetada läbi pideva praktiseerimise nende kasutamine ja nendest lausete moodustamine selgeks ning seejärel harjutada selle keelematerjali kasutamist suhtlusülesannetes ja panna õpilased kohe õpitaval teemal rääkima.
- 2.1.6. Leida võimalus äratada õpilastes rohkem huvi eesti keele vastu, arendada tundides elus vajalikku sõnavara ja suhtlusjulgust, kasutada võimalikult erinevaid igapäevakeelega seotud allikaid, siduda grammatika- ja sõnavaraõpe õpitavate teemade ja arendatavate osaoskustega.
- 2.1.7. Muuta teemade käsitus õpilastele huvipakkuvaks, ärgitada õpilasi teemade kohta küsimusi ja arvamusi esitama, et õpilastest saaksid tunnis aktiivsed osalejad.
- 2.1.8. Analüüsida, kas klassi ja kooli sisustus ning varustus toetavad rikkalikku keele- ja ainekeskkonda ning kas koolikeskkond toetab õpetajate tööd eesti keele õpetamisel. Luua eraldi eesti keele klass(id), kus oleks vajalik õppe- ja näitlikustav materjal.
- 2.1.9. Luua võimalused õpilaste eestikeelse kõne parendamiseks, teha selleks koostööd eesti õppekeelega koolidega ning korraldada koolisiseseid eestikeelseid üritusi, et nii õpilastel kui õpetajatel oleks võimalus eesti keeles rohkem suhelda ja eesti keelt kuulda.
- 2.1.10. Leida võimalusi eestikeelse aineõpetuse läbiviimiseks kõikides klassides ja toetada eestikeelset huvitegevust koolis, et tagada keele tihedam kasutamine praktikas ja arendada õpilaste sõnavara ja suhtlusjulgust. Suurendada eestikeelse aineõppe mahtu II ja III kooliastmes, et panna alus eestikeelse aineõppe edukusele vanemates kooliastmetes.
- 2.1.11. Võimaldada õppija jaoks arendavat eesti keele kasutust vahetus keelekeskkonnas ja suurendada erinevat keelt kõnelevate noorte omavahelist kokkupuudet, sealhulgas leida suhtlemiseks ka IT-võimalusi. Selleks tõhustada mitteformaalse õppe võimalusi – toetada ühistegevusi eesti õppekeelega koolidega, kaasates erinevaid partnereid.
- 2.1.12. Tagada kooli päevakava kehtestamine, mille üheks osaks on tunniplaan.

2.2. Ettekirjutused pidajale

- 2.2.1. Tagada koolis õppe- ja kasvatustegevuse korraldus kooli õppekavas sätestatu kohaselt, viies tunniplaan kooskõlla tunnijaotusplaaniga või muuta kooli õppekava, et see oleks

kooskõlas kooli tegeliku praktikaga, lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 15 lõikes 1 sätestatust ja vastavalt käesoleva õiendi punktides 1 ja 2 toodud selgitustele. Täitmise tähtaeg: 01.02.2023.

2.2.2. Tagada õppenõukogu ülesande, otsustada õpilasele koduõppe rakendamine, täitmine, lähtudes haridus- ja teadusministri 28.02.2018. a määruse nr 6 „Koduõppe ja haiglaõppe tingimused ja kord“ § 5 lõikest 4. Täitmise tähtaeg 01.01.2023.

2.2.3. Tagada koolis klassipäevikusse sissekannete tegemine tunni toimumise päeval, lähtudes haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määruse nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“ § 11 lõikes 5 ning § 12 lõigetes 6 ja 7 kehtestatust. Täitmise tähtaeg: alates õiendi teatavakstegemisest, täitmist tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 01.01.2023.

2.2.4. Tagada koolis Eesti hariduse infosüsteemi kantavate andmete õigsus, lähtudes Vabariigi Valitsuse 05.08.2004. a määruse nr 265 „Eesti hariduse infosüsteemi asutamine ja põhimäärus“ § 26 lõike 2 punktis 17 kehtestatust. Täitmise tähtaeg: alates õiendi teatavakstegemisest, täitmist tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 01.12.2023.

3. Kasutatavad õppematerjalid

Vaadeldud tundides kasutati õpetaja koostatud materjali, veebimaterjali „Keeletee“ jm veebimaterjale, Inga Manguse ja Merge Simmulu vastavate klasside eesti keele õpikuid. Lisaks oli ajaleheartikkel kuvatud seinale.

Õppetöös kasutati tänapäevaseid õppematerjale, sh veebimaterjale ja õpikuid, kuid õppe sisu ei pakkunud õpilastele väljakutset. Tundides kasutatud õpikud on ette nähtud nendes klassides kasutamiseks, kuid õpik on miinimumtase. 4., 5. ja 6. klassi liitklassi tunnis jõuti kasutada vaid 5. klassi õpikumaterjali. Teemade käsitlemisel ei piisa ainult arvutis ülesannete lahendamisest ja dialoogi lugemisest.

3.1. Ettepanekud direktorile

3.1.1. Koostada ja kasutada eesti keele õppetundides õpiku kõrval ka teisi lisamaterjale, mille sisu oleks õpilastele huvipakkuv ja aktiveeriks õpilasi tunnis kaasa töötama.

3.1.2. Analüüsida süsteemselt, kas eesti keele õpe on toetatud spetsiaalselt kohandatud õppematerjalidega, et tagada eesti keele õppe kvaliteet.

4. Eesti keele õppe tulemuslikkus

PGSi⁵² kohaselt peab koolis tegema sisehindamist. Sisehindamine peab olema pidev protsess, mille eesmärk on tagada õpilaste arengut toetavad tingimused ja kooli järjepidev areng. Selleks selgitatakse välja kooli tugevused ning parendusvaldkonnad. Järelevalves esitati kooli pidaja otsusega⁵³ kinnitatud sisehindamise aruanne, mis on koostatud perioodi 2019–2022 kohta.

Sisehindamise aruandes on välja toodud ainult põhikooli lõpueksamite statistilised näitajad võrdluses Tallinna ja Eesti keskmistega, kuid neid ei ole analüüsitud, parendustegevusi ei ole kavandatud. Andmetest selgub, et eesti keel teise keelena eksamite tulemused on võrreldes 2019. aastaga tunduvalt langenud. Õppeasutuse eesti keele teise keelena lõpueksami tulemused on madalamad riigi keskmistest tulemustest (2017: kooli keskmine 58,29, riigi keskmine 66,80; 2018: kooli keskmine 54,33, riigi keskmine 69,13; 2019: kooli keskmine 44,00, riigi keskmine 69,67; 2021: kooli keskmine 33,89, riigi keskmine 63,34).

Samuti on madalamad B1-keeletaseme saavutanute näitajad (2017: kooli keskmine 42,86, riigi keskmine 62,76; 2018: kooli keskmine 50,00, riigi keskmine 66,67; 2019: kooli keskmine 7,14, riigi keskmine 67,77; 2021: kooli keskmine 22,22, riigi keskmine 57, 89 (tabel 1).

⁵² PGS, § 78 lg 1.

⁵³ Pidaja 14.09.2022 otsus nr 2-2022.

Tabel 1. Põhikooli lõpus eesti keel teise keelena lõpueksami tulemuste keskmine koolis ning B1-keeletaseme saavutanute osakaal.

Õppeasutus	2018		2019		2021	
	Keskmine	B1 osakaal	Keskmine	B1 osakaal	Keskmine	B1 osakaal
Kool 21. sajandil	54,33	50,00	44,00	7,14	33,89	22,22
Eesti keskmine	69,13	66,67	69,67	67,77	63,34	57,89

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Andmed õpilaste keskhariduse omandamise kohta neli aastat pärast põhikooli lõpetamist on olnud aastati kõikumad, kord on riigi keskmistest näitajatest madalamad, kord kõrgemad. 2021. aastal on näitajad olnud oluliselt madalamad võrreldes riigi keskmiste näitajatega. Oluline langus on toimunud 2019. ja 2020. aasta võrdluses (2019: 100,00 ja 2020: 25,00) (tabel 2).

Tabel 2. Keskhariduse omandanute osakaal neli aastat pärast põhikooli lõpetamist (%).

Õppeasutus	2018	2019	2020	2021
Kool 21. sajandil	80,00	100,00	25,00	71,43
Eesti keskmine	80,46	81,2	82,15	81,85

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Juhtkonna ja õpetajate selgituste kohaselt sõltub riigikeele õppe tulemuslikkus suuresti ka õpilase motiveeritusest ja vanemate toest. Selgitame, et kooli ülesanne on tagada riiklikes õppekavades ja kooli õppekavas õpilasele ettenähtu. Kool peab selleks oma tegevust analüüsima ning vajadusel parendama, et leida lahendusi õpilastele vastavalt nende tasemele eesti keele õpetamiseks.

Kooli sisehindamise aruandes⁵⁴ on kirjeldatud, milliseid andmeid kool sisehindamiseks kogub. Näiteks on toodud välja, et aineõpetajad ja klassijuhatajad koostavad üle aasta eneseanalüüsi ning juhtkond viib läbi arenguveestlused õpetajate ja klasside kuraatoritega ning analüüsib õpetajate tööd ja kooli tulemuslikkust. Sisehindamise aruandes ei ole toodud välja, kas aineõpetajad ja klassijuhatajad on koostanud üle aasta eneseanalüüsi ning kas juhtkond on viinud läbi arenguveestlused õpetajate ja klasside kuraatoritega.

Järelevalves esitati kooli poolt arenguveestluse kokkuvõtte, kust nähtub, et õppealajuhataja on viinud kevadel 2022 läbi arenguveestluseid õpetajatega, kuid sellest ei kajastu, mitme õpetajaga. Koolis on töötatud välja arenguveestluse leht, mille õpetaja enne arenguveestlusele tulemist täidab. Koostatud arenguveestluste kokkuvõttest selgub, et õpetajad on ise toonud välja arendamise eesmärgina eesti keele tasemeeksami sooritamise vajalikkuse ning ettepanekuna on esitatud eesti keele ringi loomine õpetajatele.

Järelevalves tõi juhtkond välja, et kuna koolis vajab parendamist õpetajate ja õpilaste eesti keele oskustase, siis toetamaks eestikeelset õpet, korraldatakse ainealaseid üritusi ning diskussiooniõhtuid, nt on korraldatud käesoleval aastal spordipäev. Eesti keele õppe tõhustamiseks on õpilased osalenud õppekäikudel, nt Politseimuuseumis, Arvo Pärdi Keskuses ja Kumus. Huvitegevust koolis täiendavalt ei pakuta, kuid tehakse koostööd samas majas paikneva kunstistuudioga.

Juhtkonna selgituste kohaselt on kooli tegevust kahel viimasel õppeaastal mõjutanud negatiivselt COVID-19 viiruse levikuga seotud piirangud. Probleemina nähakse ka õpilaste

⁵⁴ Direktori 14.09.2022 käskkiri nr 4-2-1.

liikuvust. Koolis alustavad õppeaastat põhikooli kestel lapsed, kellel riigikeeleoskus puudub; kui laps saavutab eesti keele oskustaseme selliselt, et saab minna üle munitsipaalkooli, siis seda ka tehakse, sest erakoolis on õppemaks, kuid munitsipaalkool on tasuta.

Õppenõukogu ülesandeks on õppeaasta lõpul läbi arutada kooli õppe- ja kasvatustegevuse tulemused ja teha kooli juhtkonnale ettepanekuid kooli õppe- ja kasvatustegevuse parendamiseks⁵⁵.

Koolis on kirjeldavad kokkuvõtted tehtud juunis⁵⁶, kuid õppenõukogu protokollides ei kajastu, et õppenõukogu liikmed oleks teinud ettepanekuid kooli õppe- ja kasvatustegevuse parendamiseks. Välja on toodud, et koolis vajab parendamist õpetajate eesti keele oskuse tase ning et õpetajaid on suunanud tegelema eesti keele tasemetunnistustega. Milliseid tegevusi planeeritakse õpetajate eesti keele oskuse tõstmiseks, protokoll ei kajasta.

Kooli õppenõukogu ülesanne on kinnitada enne õppeaasta algust üldtööplaan⁵⁷. Nii 2019/2020., 2020/2021. kui ka 2021/2022. õppeaasta üldtööplaani on õppenõukogu kinnitanud augustikuu lõpus. Nõuded kooli õppeaasta üldtööplaanile on esitatud määruses⁵⁸. Selle kohaselt on üldtööplaan koolidokument, milles määratletakse kooli ühe õppeaasta tegevuskava, lähtudes kooli arengukavast ja õppekavast, õppeaasta üldeesmärkidest ja eelmise aasta töö kokkuvõttest. 2022/2023. õppeaasta üldtööplaanis⁵⁹ ei ole üldeesmärke määratletud. Järelevalve läbiviijatele esitati kalendaar-temaatiline plaan. Esitatud kalenderplaanist ei selgunud, kas ja kuidas on lähtutud õppekavast, õppeaasta eesmärkidest ja eelmise õppeaasta töö kokkuvõtetest ning milliseid konkreetseid tegevusi eestikeelse õppe parendamiseks kavandatakse.

Järelevalves toimunud vestlustel tõi juhtkond välja, et õpetajatele kavandatakse eestikeelseid vestlusringe ja võimaldatakse osalust eesti keele kursustel, samuti planeeritakse süsteemseid õppetundide vaatlusi, mida siiani tehtud ei ole.

4.1. Ettepanekud direktorile

- 4.1.1.** Siduda õppetundide vaatlemine sisehindamisega, et viia ellu arengukava tegevuskavas plaanitud tegevused. Näiteks võimaldavad süsteemsed tunnivaatluste kokkuvõtted teha järeldusi, millise valdkonna koolitusi õpetajad vajavad, milliseid häid praktikaid nad kolleegidega jagada saaksid.
- 4.1.2.** Juhtkonnal planeerida ühiseid tunnivaatlusi, mis võimaldaks ühtlustada tunnivaatlusteks kasutatavaid meetodeid ning jagada parimaid praktikaid.
- 4.1.3.** Analüüsida sisehindamisel õppe- ja kasvatustegevuse tulemuslikkust, näiteks hinnete, arenguvestluste tulemuste, tasemetööde tulemuste jmt kaudu, ning kavandada vastavalt tulemusele parendustegevused õpilaste arengu toetamiseks.
- 4.1.4.** Teavitada järjepidevalt kooli õppenõukogu sisehindamise tulemustest ja sisehindamise tulemustest lähtuvalt kavandatud arendustegevustest, et pooled mõistaksid paremini oma rolli kooli arendamisel ning saaksid soovi korral panustada arendustegevustesse.
- 4.1.5.** Analüüsida ja hinnata eestikeelse aineõpetuse läbiviimise tulemuslikkust, kuivõrd see toetab õpilaste sõnavara arendamist ning loob tingimusi eesti keeles rääkimiseks ja suhtlemiseks ning teha tulemustest lähtuvalt järeldused ning planeerida tegevused eesti keele õppe tulemuslikkuse parandamiseks.

⁵⁵ Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 2 lg 6.

⁵⁶ Õppenõukogu 13.06.2022 koosoleku protokoll nr 6.

⁵⁷ Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 2 lg 2.

⁵⁸ Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 4.

⁵⁹ Õppenõukogu 24.08.2022 koosoleku protokoll nr 1.

4.2. Ettekirjutus pidajale

Tagada kooli üldtööplaani koostamine vastavalt haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määruse nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“ §-s 4 ja §-s 5 sätestatust ja vastavalt käesoleva õiendi punktis 4 toodud selgitustele. Täitmise tähtaeg: 01.09.2023.

5. Õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon, keeleoskuse tase ja täienduskoolitus

Järelevalves kontrolliti õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavust haridus- ja teadusministri määrmises⁶⁰ sätestatule ning võrreldi EHISesse kantud andmete vastavust (väljavõte 06.09.2022) kvalifikatsiooni tõendavatele dokumentidele. Täiendavalt oli vaatluse all õppe- ja kasvatusala töötajate keeleoskuse tase vastavalt Vabariigi Valitsuse määrmises⁶¹ kehtestatule ning õppe- ja kasvatusala töötajate töölepinguid.

Kooli õppe- ja kasvatusala töötajaid, kelle kvalifikatsioonile on kehtestatud nõuded, oli koolis kokku 15: direktor, õppealajuhataja ja sotsiaalpedagoog, kes annavad ka tunde, ning 12 õpetajat.

Kvalifikatsioon ei vastanud kehtestatud nõuetele järgmistel õppe- ja kasvatusala töötajatel:

- 1) Sotsiaalpedagoog, 0,2 ametikohta – puudub erialane kõrgharidus ja sotsiaalpedagoogi kutse. EHISes on sotsiaalpedagoogi kvalifikatsioon märgitud nõuetele vastavaks ja sõlmitud tähtajatu tööleping alates 06.12.2021. Töötab koolis ka õpetajana. Õpetajana vastab kvalifikatsioon nõuetele.
- 2) Õpetaja (majandusõpetus gümnaasiumi 10.–12. klassile 4 tundi, perekonnaõpetus gümnaasiumi 10.–12. klassile 2 tundi) – puudub õpetajakutse. Õpetajaga on sõlmitud tähtajaline tööleping 01.09.2022–31.05.2023.

Järelevalve ajal puudusid kolmel õpetajal ENIC/NARIC Keskuse hinnangud, seega võivad kvalifikatsioonile vastavuse hinnangud muutuda.

Järelevalves (seisuga 19.09.2022) selgus, et kooli direktor on sõlminud tähtajalise töölepingu seitsme õpetajaga, kes kõik omasid nõutavat kvalifikatsiooni:

- 1) Õpetaja (informaatika II kooliastmele 1 tund, informaatika III kooliastmele 1 tund, uurimustöö alused gümnaasiumi 10.–12. klassile 2 tundi, arvuti kasutamine uurimistööks gümnaasiumi 10.–12. klassile 1 tund) – töötab koolis alates 01.09.2022. Õpetajaga oli sõlmitud tähtajaline tööleping 01.09.2022–30.06.2023.
- 2) Õpetaja (ajalugu II kooliastmele 2 tundi, ajalugu III kooliastmele 4 tundi, filosoofia gümnaasiumi 10.–12. klassile 2 tundi, globaliseeruv maailm gümnaasiumi 10.–12. klassile 1 tund, inimeseõpetus I kooliastmele 1 tund, inimeseõpetus II kooliastmele 1 tund, inimeseõpetus III kooliastmele 1 tund, karjääriõpetus gümnaasiumi 10.–12. klassile 1 tund, ühiskonnaõpetus II kooliastmele 1 tund, ühiskonnaõpetus III kooliastmele 2 tundi) – töötab koolis 22.08.2022. aastast. Õpetajaga oli sõlmitud tähtajaline tööleping 22.08.2022–30.06.2023. Õpetajal puudub ametikohale nõutav B2 keeleoskustase.
- 3) Õpetaja (kehaline kasvatus II kooliastmele 3 tundi, kehaline kasvatus III kooliastmele 2 tundi) – töötab koolis alates 02.09.2019. Õpetajaga ei ole sõlmitud töölepingut. EHISes on

⁶⁰ Haridus- ja teadusministri 29.08.2013. a määrus nr 30 „Direktori, õppealajuhataja, õpetajate ja tugispetsialistide kvalifikatsiooninõudeid“.

⁶¹ Vabariigi Valitsuse 20.06.2011. a määruse nr 84 „Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded“ § 9 p-d 6 ja 7: C1- tasemel eesti keele oskust nõutakse järgmistelt isikutelt: 6) õppeasutuste juhid, nende asetäitjad ja õppejuhid; 7) eesti keele ja eesti keeles õpetavate ainete õpetajad või õppejõud. § 8 p 6: vähemalt B2-tasemel eesti keele oskust nõutakse järgmistelt isikutelt: pedagoogid (v.a eesti keele ja eesti keeles õpetatavate ainete õpetajad).

märgitud, et sõlmitud on tähtajaline tööleping 01.09.2022–20.06.2023, kuid sõlmitud ja allkirjastatud töölepingut järelevalves ei esitatud. Õpetajal puudub ametikohale nõutav B2 keeleoskustase.

Järelevalves selgitas direktor, et kehalise kasvatus õpetaja on õppeaasta algusest haiguslehel ning ei ole saanud töölepingut allkirjastada, asendustunde annab direktor.

- 4) Õpetaja (kirjandus III kooliastmele 4 tundi, saksa keel gümnaasiumi 10.–12. klassile 6 tundi, vene keel III kooliastmele 4 tundi, vene keel gümnaasiumi 10.–12. klassile) – töötab koolis alates 01.09.2011. Õpetajaga on sõlmitud tähtajaline tööleping 01.09.2022–30.06.2023. Õpetajal puudub ametikohale nõutav B2 keeleoskustase.
- 5) Õpetaja (füüsika III kooliastmele 4 tundi, füüsika III kooliastmele 2 tundi, füüsika gümnaasiumi 10.–12. klassile 5 tundi, keemia gümnaasiumi 10.–12. klassile 5 tundi, kunst II kooliastmele 1 tund) – töötab koolis alates 22.08.2022. Õpetajaga oli sõlmitud tähtajaline tööleping 22.08.2022–30.06.2023. Õpetajal puudub ametikohale nõutav B2 keeleoskustase.
- 6) Õpetaja (loodusõpetus II kooliastmele 3 tundi, loodusõpetus III kooliastmele 2 tundi, geograafia III kooliastmele 4 tundi, geograafia gümnaasiumi 10.–12. klassile 3 tundi, bioloogia III kooliastmele 4 tundi, bioloogia gümnaasiumi 10.–12. klassile 4 tundi) – töötab koolis alates 01.09.2011. Õpetajaga oli sõlmitud tähtajaline tööleping 01.09.2021–31.08.2022. Õpetajal puudub ametikohale nõutav B2 keeleoskustase.
- 7) Õpetaja (eesti keel teise keelena III kooliastmele 8 tundi, eesti keel teise keelena gümnaasiumi 10.–12. klassile 8 tundi, inglise keel gümnaasiumi 10.–12. klassile 10 tundi, kehaline kasvatus gümnaasiumi 10.–12. klassile 5 tundi) – töötab koolis alates 31.08.2022. aastast. Õpetajaga oli sõlmitud tähtajaline tööleping 31.08.2022–31.08.2023.

Kooli juhtkonna selgituste kohaselt oli koolil teadmine, et kui õppe- ja kasvatusala töötaja keeleoskuse tase ei vasta kehtestatud nõuetele, siis kvalifikatsiooni ei loeta vastavaks, seetõttu on ka eksimused EHIs sissekannetes ja töölepingute sõlmimisel.

EHIs 19.09.2022 sissekannete ja kohapeal tutvutud lepingute järgi oli direktor sõlminud kahe õpetajaga üheaastase tähtajaga käsunduslepingu.

- 1) Õpetaja (kirjandus gümnaasiumi 10.–12. klassile 4 tundi) töötab koolis alates 01.09.2020. aastast. Õpetajaga oli sõlminud käsundusleping 01.09.2022–31.08.2023.
- 2) Õpetaja (ajalugu gümnaasiumi 10.–12. klassile 6 tundi, ühiskonnaõpetus gümnaasiumi 10.–12. klassile 2 tundi) – töötab koolis alates 01.09.2022. Õpetajaga oli sõlminud käsundusleping 01.09.2022–31.08.2023.

EHIs 19.09.2022 sissekannete ja kohapeal tutvutud lepingute järgi oli direktor sõlminud ühe õpetajaga, kes omas nõutavat kvalifikatsiooni tähtajatu töölepingu.

- 1) Õpetaja (inglise keel I kooliastmele 2 tundi, inglise keel II kooliastmele 3 tundi, inglise keel III kooliastmele 6 tundi, kirjandus II kooliastmele 2 tundi, tööõpetus II kooliastmele 2 tundi, tööõpetus III kooliastmele 3 tundi, vene keel II kooliastmele 3 tundi) – töötab koolis alates 01.09.2014. Õpetajaga oli sõlmitud tähtajatu tööleping alates 01.09.2018. Õpetajal puudub ametikohale nõutav B2 keeleoskustase. Järelevalve käigus sõlmiti töötajaga kokkuleppel tähtajaline tööleping.

Järelevalves vormistati käsunduslepingud ümber tähtajatuteks töölepinguteks ning seitse tähtajalist töölepingut vormistati ümber tähtajatuteks töölepinguteks. Seega on koolis sõlmitud kokkuleppel kahe töötajaga tähtajalised töölepingud ning korrastatud Eesti hariduse infosüsteemi kantud andmed.

Õpetajate riigikeeleoskuse vastavus nõuetele nii põhikooli- kui ka gümnaasiumiastmetes on viimase kolme aasta jooksul olnud langevas trendis (tabelid 3 ja 4).

Tabel 3. Õpetajate riigikeeleoskuse vastavus nõuetele põhikoolis.

Õppeasutus	2018	2019	2020	2021
Kool 21. sajandil	66,67	75,00	66,67	60
Eesti keskmine	93,23	93,3	93,28	93,6

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Tabel 4. Õpetajate riigikeeleoskuse vastavus nõuetele gümnaasiumis.

Õppeasutus	2018	2019	2020	2021
Kool 21. sajandil	78,6	78,6	71,4	71,4
Eesti keskmine	93,7	93,8	93,3	93,3

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Koolis õpetavad eesti keelt teise keelena kaks õpetajat, mõlemad omavad nõutavat keeletaset C1. Koolis töötab üheksa õppe- ja kasvatusala töötajat, kelle keeleoskus ei vasta nõutavale tasemele B2 ja ühe töötaja, direktori, keeleoskus ei vasta nõutavale tasemele C1. Kahele õpetajale on Keeleamet määranud sunniraha.

Perioodil 2019–2022 on eesti keelt õppinud iseseisvalt või keelekursustel üks õpetaja Tallinna Ülikooli 78tunnisel täiendkoolitusel „1+1 on rohkem kui kaks: koostöö võimalused lõimitud aine- ja võõrkeeleõppes“. Perioodil 2017–2022 on keelekursustel eesti keelt õppinud ainult kaks õpetajat. Hetkel õpib eesti keele kursustel (01.06.2022–15.02.2023) üks õpetaja, kellel on eksam veebruaris 2023. Üks õpetaja on 20.09.2022 registreerinud ennast B1 eesti keele tasemeeksamile. Koolitusplaani õpetajatele koostatud ei ole.

Direktor selgitas, et mitmed õpetajad, kelle keeletase pole nõuetekohane, on pensioniealised ja arvatavasti ei jätku koolis.

Haridusasutuse juht peab tegema kõik endast sõltuva, et täita õpetajate ametikohad kvalifikatsiooninõuetele vastavate isikutega. Õpetajaga, kelle kvalifikatsioon ei vasta nõuetele, saab PGSi⁶² alusel sõlmida tähtajalise töölepingu kuni üheks aastaks tingimusel, et õpetaja vaba ametikoha täitmiseks korraldatud konkursil ei leita kvalifikatsiooninõuetele vastavat õpetajat.

PGSi⁶³ kohaselt kehtestab kooli õppealajuhataja, õpetajate, tugispetsialistide ja teiste õppe- ja kasvatusalal töötavate isikute ametikohtadele korraldatava konkursi läbiviimise korra kooli hoolekogu. Kooli põhikirja⁶⁴ alusel täidab kooli nõukogu ülesandeid, mis on põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses⁶⁵ määratud täitmiseks hoolekogule, arvestades erakooliseaduses sätestatud erisustega. Kooli nõukogu on eelnimetatud konkursi läbiviimise korra kehtestanud⁶⁶. Kvalifikatsiooninõuetele mittevastava tugispetsialistiga tähtajatu töölepingu sõlmimiseks PGSi⁶⁷ alust ei anna.

Suvel 2022 on direktor kuulutanud välja konkursid ajaloo- ja ühiskonnaõpetuse, kehalise kasvatuse, matemaatika-, füüsika-, keemia- ning eesti keele teise keelena aineõpetajate leidmiseks. Sotsiaalpedagoogi, majandusõpetuse ja perekonnaõpetuse õpetaja ametikohale konkurssi välja kuulutatud ei olnud.

⁶² PGS, § 74 lg 7.

⁶³ PGS, § 74 lg 1¹ p 8.

⁶⁴ Kooli põhikirja, p 6.1.6.

⁶⁵ PGS, § 73 lg 1¹.

⁶⁶ Kooli nõukogu 19.05.2022 otsus nr 1-2022.

⁶⁷ PGS, § 74 lg 7.

PGSi⁶⁸ kohaselt peab õpilastele koolis vajadusel tagama tasuta vähemalt eripedagoogi, logopeedi, psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi teenused. Mahajäämuse, õpiraskuste või muude takistuste ilmnemisel, õpetajate ning vanemate nõustamisel ning toetamisel ja õpilastele täiendava toe pakkumisel on oluline roll kooli tugispetsialistidel.

Järelevalve ajal töötas koolis sotsiaalpedagoog, kelle kvalifikatsioon ei vasta kehtestatud nõuetele. Tulemusliku õppe tagamiseks ja õpilaste eesmärgipäraseks toetamiseks on oluline, et koolis töötaksid kvalifitseeritud tugispetsialistid, kes on omandanud vastavad teadmised, oskused ja pädevused. Teisi tugispetsialiste koolis ei töötanud ning tugiteenust ei osutatud.

Direktori selgituste kohaselt nähakse koolis vajadust, et koolis oleks sotsiaalpedagoog ja õpetaja abi.

Järelevalves ei esitatud dokumente, kust selguks, et kool on hinnanud tugispetsialistide teenuse vajadust.

5.1. Ettepanekud direktorile

Motiveerida õpetajaid osalema riigikeele koolitustel ja suunata õpetajaid nõutava taseme keeleeksami sooritamisele.

5.2. Ettekirjutused pidajale

- 5.2.1. Tagamaks koolis töötavate õppe ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavus põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 74 lõikest 6 ja 7 esitatud nõuetele, tagada koolis konkursside korraldamine nende õppe ja kasvatusala töötajate ametikohtadele, kellel on olemas nõutav tasemeharidus, kuid puudub õpetajakutse, kui töötaja ei ole omistanud õpetajakutset hiljemalt 01.04.2023. Täitmise tähtaeg: 01.09.2023.
- 5.2.2. Tagada koolis sotsiaalpedagoogi teenuse osutamine kvalifikatsiooninõuetele vastava tugispetsialisti poolt, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõikest 2 ning haridus- ja teadusministri 29.08.2013. a määruse nr 30 „Direktori, õppealajuhataja, õpetajate ja tugispetsialistide kvalifikatsiooninõuded“ § 4 lõikest 3. Täitmise tähtaeg: 01.02.2023.
- 5.2.3. Tagada koolipsühholoogi teenuse vajaduse hindamine ja vajadusel õpilastele koolis tasuta koolipsühholoogi teenuse osutamine vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõigetele 2 ja 3 ning haridus- ja teadusministri 29.08.2013. a määruse nr 30 „Direktori, õppealajuhataja, õpetajate ja tugispetsialistide kvalifikatsiooninõuded“ § 4 lõikele 2. Täitmise tähtaeg: 01.02.2023.
- 5.2.4. Tagada logopeedi teenuse vajaduse hindamine ja vajadusel õpilastele koolis tasuta logopeedi teenuse osutamine vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõigetele 2 ja 3 ning haridus- ja teadusministri 29.08.2013. a määruse nr 30 „Direktori, õppealajuhataja, õpetajate ja tugispetsialistide kvalifikatsiooninõuded“ § 4 lõikele 4. Täitmise tähtaeg: 01.02.2023.
- 5.2.5. Tagada eripedagoogi teenuse vajaduse hindamine ja vajadusel õpilastele koolis tasuta eripedagoogi teenuse osutamine vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõigetele 2 ja 3 ning haridus- ja teadusministri 29.08.2013. a määruse nr 30 „Direktori, õppealajuhataja, õpetajate ja tugispetsialistide kvalifikatsiooninõuded“ § 4 lõikele 2. Täitmise tähtaeg: 01.02.2023.

⁶⁸ PGS, § 74 lg 7.